

Perjantai

Kuvauksen metodit v5

Jarmo Kiuru 19.10.2020

Perjantai

Kuvauksen metodit v5

1. Tyyli, asenne
2. Kuvapinnan tekstuuri
3. Perspektiivi
4. Kuvasuhde
5. Kompositio
6. Valo
7. Väri

1.1 Tyyli, asenne “Uusvilpittömyys”

Kerronta pyrkii realismiin ja uskottavuuteen. Realismi ei kuitenkaan tarkoita visuaalisessa ilmaisussa ankaraa ja kapeaa naturalismia. Elokuvan estetiikka on yhdistelmä “dokumentaarista elokuvausta”, realistista näyttelijäntyötä sekä harmonista ja harkittua mutta rohkeaa skenografiaa. Tarvittaessa kuvallisen ilmaisun keinot ovat kohotettuja, pursuavan tunteellisia, (uus)vilpittömiä - kuten nuoret itse.

Tarinaa kerrotaan sisältä ulospäin, nuorten tasolta. Kamera pysyttelee kulloisenkin näkökulmahenkilön lähellä, “henkilöt liikuttavat kameraa”. Näyttelijät ovat olemassa toisilleen, ei kameralle - vääjäämättömyys, arvaamattomuus, elämän “urgency” tässä ja nyt.

Kameran olemus ja rytmi on anteeksipyytelemätön. Jatkuvuus ja klaffien väistely ei saisi hidastaa kohtausten energiaa. Kuvavirran uskottavuutta rakennetaan enemmän dokumentti- kuin fiktioelokuvan keinoilla.

Kamera on luonteeltaan herkkä, kuunteleva, reaktiivinen. Operointeja henkilöiden välillä ja leikkausta kuvan sisällä kuin opetellen ymmärtämään henkilöitä kohtaus kohtaukselta paremmin.

1.2 Tyyli, asenne Blokkaaminen, kattaminen

Kuvavirran jaottelu:

1. Subjektiivinen kerronta: yksilötaso ([American honey](#)), kamera lähellä näkökulmahenkilöä, painotus selkeästi yhden henkilön subjektiivisessa kokemuksessa. Rajaus, reunakompositio.
2. Objektiivinen kerronta: ryhmätaso ([Tillsammans](#) + [Kids](#)), tasaveroinen kontakti useampaan henkilöön, kollektiiviin, mutta ei kuitenkaan etäännytetty vaikutelma.
3. “Ikoninen kerronta”: hetkellinen etäisyys, kommentoi genretietoisuutta, tapahtumien ja tunteiden mittakaavaa, kaihoa (Girl pictures, [Elephant](#)) + myös tiiviimpi esine- ja kosketustaso. Symmetria, kokokuva, keskikompositio.

Ei suunnitella täyttää “fiktiokatetta”, elävässä elämässä kamera ei ehtisi joka paikkaan. Valitaan yksi pääsuunta, jonka sisällä pieniä kulmautuksia ja poimintoja, rajoitetusti isoja 180 asteen suunnanvaihtoja.

1.

2.

3.

1.3 Tyyli, asenne Liike, reaktiivisuus, urgency

“Liike on jatkuvaa, pysähdys on tehokeino”.

Pääosin käsivaraa: operoineta myös single shoteissa, reagointia, leikkausta kuvan sisällä. Käsivara-ajot jalan, rikshaw dollylla. Fix-kuvia 3. tason kerronnassa “Girl picturesin” hengessä.

Statiivikuvina lähinnä vain pisimpien polttovälien operoinnit (luistelu, liikuntasali), lisäksi 3. tason fix-kuvia.

Ei dollya, jibiä, steadya jokapäiväiseen kalustoon.

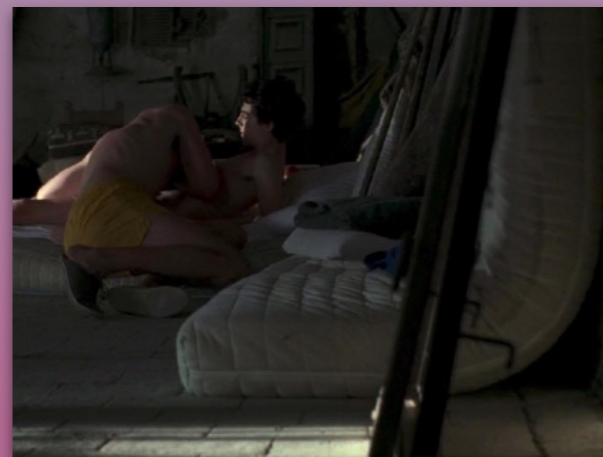
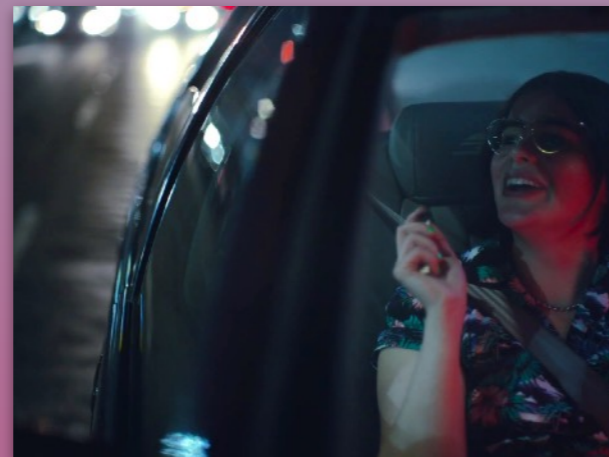
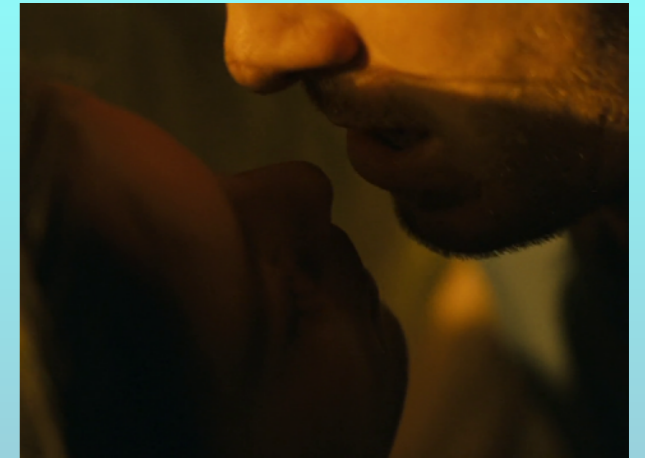
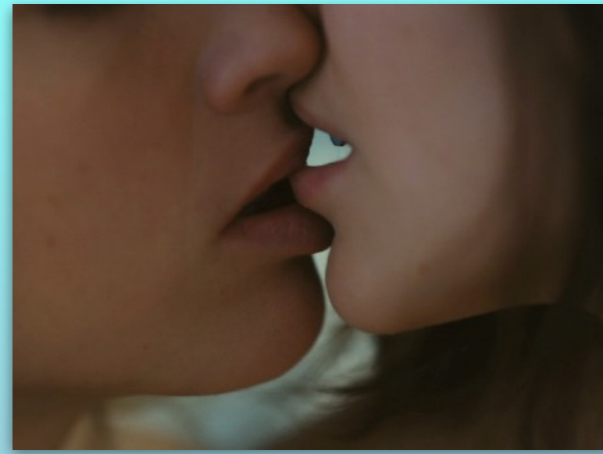
1.4 Tyyli, asenne

Erikoiskohtaukset

Intiimikohtaukset: Käsivaraa easyrigillä. Mahdollisesti tarve ultrapienelle, “vaarattomalle” kokoonpanolle. 4:3-kuvasuhde rajaa kameran katseen helpommin kasvoihin, kuin kehon pituuteen.

Autokohtaukset: trailer, autoa hinataan. Kamera sekä EXT että INT. Rigauksia konepeltiin, sivuikkunoihin. Käsivaraa auton sisällä.

Luistelukohtaukset: jääkelkka tai rikshaw dolly ja käsivaraoperointi, kun kamera on kaukalon sisällä, lähellä. Pitkällä polttovälillä panorointeja kaukalon laidalta, esim. POV katsomosta. Ei tehdä kuitenkaan urheiluelokuvaa, luistelijan *kokemus* fokuksessa.

1.5 Tyyli, asenne “Naturalismi”

Skam, System crasher: myötävalo, värittämyys, esillepanon harmaus ja muut keinot, jotka antavat “koskemattoman” ja “realistisen” vaikutelman saattavat olla linjassa henkilöiden uskottavuuden kanssa, mutta jättävät visuaalisen ilmaisuuden ja subjektiivisemmän kerronnan mahdollisuudet käyttämättä.

Ei kuitenkaan poissulje valollista minimalismia, esim. *pelkän* luonnonvalon käyttöä tai vain praktivalaisua.

2.1 Kuvapinnan tekstuuri ns. “filkka-look”

= linssin ominaisuudet, valon suunta, valotus, värimäärittely (ja tietenkin puku- sekä lavastussuunnittelu)

Ei elotonta ja halvan tuntuista (yli)kirkasta digitaalisuutta. Kirkkaimmatkaan kohdat eivät pala puhki.

Ei ylisävytettyä filminostalgiaa tai “instafilteriä” - väripaletti enemmän jo kameran edessä.

Ei “virheettömiä”, klinisiä linssejä. Ei syväterävää kuvaa. Orgaaninen (“pehmeä”) linssin piirto yhdistettynä filmirakeen karheuteen.

Kolmiulotteisuus, syvyys, perspektiivi, potrettimaisuus.

Skam: eloton, siisti, ylikirkas, digitaalinen kuvapinta.

Ladybird: syvä, sävykäs, tekstuurinen, käsin kosketeltava.

2.2 Kuvapinnan tekstuuri

Rae

Vas: Kliininen, sileä, muovinen kuvapinta

Oik: lisätty rae, karheus

3.1 Perspektiivi

eli miksi large format -tallennus

= eli käytännössä kamerassa oleva sensori on tavallista isompi.

= kuva-ala on isompi, terävyysalue pienempi

Kameran ollessa fyysisesti lähellä kuva-ala on normaalia isompi (kts. kuvat oik.), jolloin seurauksena on immerstiivinen perspektiivi, joka korostaa kolmiulotteisuutta, läsnäoloa. Tällöin myös single shot voi olla tilallisempi ja kehollisempi, kertovampi.

Laajassakin kuvassa terävyysalue on kapea ja erotteleva, ison mittakaavan tuntu.

Polttovälejä ajatellessa ahtaissa tiloissa (auto, kylpyhuone) oleminen ei tunnu optisesti niin pakotetulta. Korostaa objektiivien luonteenpiirteitä, kuvapinnan tekstuuria

Esim. Portrait of a lady on fire, Girl pictures, Euphoria, If Beale street could talk, Roma, Joker, Midsommar, Master, Stranger things s03, Dunkirk, Revenant

“Normaali” S35-kuvakoko

LF-kuvakoko

3.2 Perspektiivi

eli miksi large format -tallennus

Yläkuva: “normaali kennokoko”

Alakuva: “isompi kennokoko”.

- Tila tuntuu *ympäröivän* henkilöitä.
- Kolmiulotteisempi vaikutelma, henkilöt nousevat eroon taustasta.
- Kapeampi terävyysalue fokusoii huomiota: esim. verhojen epäterävyys kasvojen vieressä.
- Kasvojen muoto piirtyy kapeampana, kolmiulotteisempana.

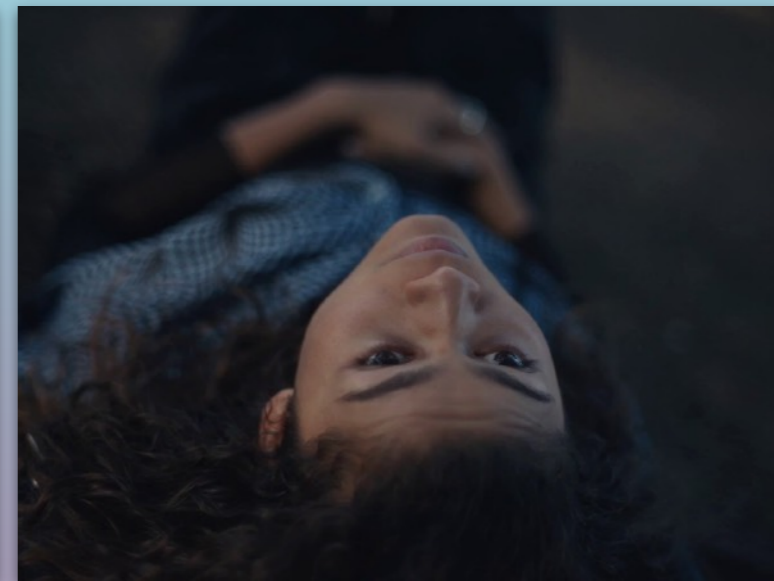

3.3 Perspektiivi

eli miksi large format -tallennus

Kapea terävyyalue ilmentää henkilöiden henkilökohtaisia sekä jaettuja "kuplia".

Potrettimaisuus: läsnäolo, kolmiulotteisuus.

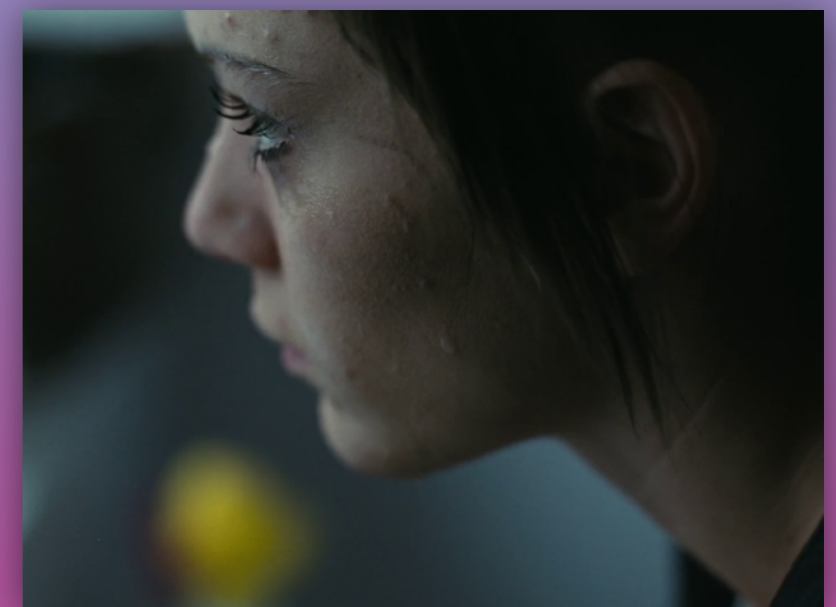
4.1 Miksi 4:3?

“Perjantain” tapahtumat sijoittuvat talviseen Suomeen. Toinen käsikirjoittaja Daniela Hakulinen on kuvaillut tätä ilmapiiriä “rajaavaksi, maailma ei ole auki mahdollisuuksille.” Lyhyt ja heikko päivänvalo, lämpötila ja sää asettavat mielenmaiseman, jota vasten näemme tarinan nuorten päähenkilöiden nälän ja uteliaisuuden kohti elämää. Näitä kokemuksia kuvataan hyvin **subjektiivisella tasolla, lähietäisyydeltä ja käsinkosketeltavasti**. Hetket koetaan vahvasti kulloisenkin näkökulmahenkilön kautta.

Yksi tärkeimmistä työkaluista tämän näkökulman välittämiseen on yksilöä ja tämän kasvoja korostava kuvasuhde. 4:3 (tai 1.33:1) on tämän hetken käytetyimpiin kuvasuhteisiin verrattuna neliömäisempi ja ensimmäiseltä vaikutelmaltaan kapeampi. Jo kuvasuhde itsessään ikään kuin kietoutuu kuvatun henkilön ympärille ja saa katsojan myötäelämään elokuvan tapahtumia erityisellä herkkyydellä. Samaan aikaan tunnemme kuinka maailma ja elämä jatkuu kuvarajan ulkopuolella, *kaikki ei ole vielä tässä*. Eikö tässä lähestytä nuoruuden peruskitkaa?

4.2 Miksi 4:3?

...ja miksi large format?

4:3-kuvasuhde ei kuitenkaan automaattisesti tee kuvasta pienempää tai ahtaampaa. Niin ikään “Perjantain” tavoitteena ei ole olla ahdas tai ahdistava. Kuvan muodostamista ja lukemista kannattaakin “Perjantain” tapauksessa ajatella niin, että saamme **lisää tilaa ylä- ja alareunaan** sen sijaan että rajaisimme kuvaa pienemmäksi!

Tätä havainnollistaa myös kamerateknisesti kamerassa olevan kennon koko ja kuvasuhde. Vaikka suurin osa moderneista kameroista on varustettu 16:9-kennolla (tai vastaavalla) onneksi 4:3-kuvasuhdetta ei ole unohdettu. Esimerkiksi Arri Alexa Mini LF-kameran suurikokoisesta kennosta tulee käyttöön enemmän 4:3- kuin 1.85:1-kuvasuhteessa. (kts. kuvat)

Suuren kennonkoon LF-kamera (Large Format) laajentaa elokuvan subjektiivista kerrontaa myös erityisen syväterävyyden ja syvyysvaikutelman avulla. **4:3-kuvasuhde ja LF-tallennus kulkevat siis “Perjantain” tapauksessa käsi kädessä:** 4:3-kuvasuhteen avulla hyödynnämme kamerasuuren ja linssien ominaisuuksia teknisesti parhaalla tavalla.

Arri Alexa Mini LF 1.85:1

Arri Alexa Mini LF 1.33:1

4.3 Miksi 4:3?

“Potrettimaisuus” ja “ikonisuus” ovat olleet visuaalisen suunnittelun avainsanoja ensimmäisistä palavereista lähtien. Potrettimaisuus **ikuistaa ja muotoilee** kuvaamansa kohteen sen ansaitsemalla arvokkuudella, ikonisuus **kohottaa** ohi menevän hetken ajattomaan viitekehykseen.

Nämä elementit tuntuvat oleelliselta juuri nuorisuelokuvan yhteydessä - kuvaammehan nuorten roolihahmojen kokemusten hetkellisyyttä sekä käsikirjoituksen itsetietoisuutta elokuvan vakiintunutta lajityyppiä ja sen tuttua kuvastoa kohtaan.

Ohjaaja Alli Haapasalon keskeisimpiä referenssejä elokuvan näkökulmaan on ollut Justine Kurlandin valokuvasarja **Girl pictures**. Kuvien hetkellisyys ja eläväisyys on vangittu toisaalta esteettisesti mutta myös pakottomasti. Kuvista huokuu ajan vääjäämätön eteneminen: juuri tämä vaikutelma on tärkeä vastapaino tiiviille, henkilökeskeiselle kuvastolle. Tarvitsemme hetkittäin subjektiivisen ja intiimin kuvavirran vastapainoksi tällaisia **etäännytyksen hetkiä, aikuisuuden ja ajattomuuden kommentaareja**. Kuvasuhte ja sen viittaus valokuvauksen konventioihin ovat tärkeässä osassa ohjatessaan katsojan tapaa lukea elokuvan kerrontaa.

4.4 Miksi 4:3?

Subjekttiivisen kerronan ja yksittäisen henkilön näkökulman myötä kunkin roolihahmon ympärille rakennetaan intiimi “kupla”, josta käsin ympäröivää maailmaa katsotaan. Tällainen lähtökohta korostaa myös tarinan tematiikkaa ja juonten kuljetusta elokuvallisin keinoin. Kukin keskushenkilöistä etsii niin omaa paikkaansa sekä ihmisiä lähelleen kuplaansa jakamaan.

4:3-kuvasuhteen kautta nähtynä fyysinen ja henkinen läheisyys korostuu. Two shoteissa toisen ihmisen **lähelle astuminen** tai vastaavalla tavalla **lähelle päästäminen** nousevat voimakkaiksi, kertoviksi hetkiksi.

Lähikuva ei ole vain silmät ja suu, vaan laajemmin kehon sanatonta viestintää, kosketuksia.

4.5 Miksi 4:3?

-Xavier Dolan (ohj.)

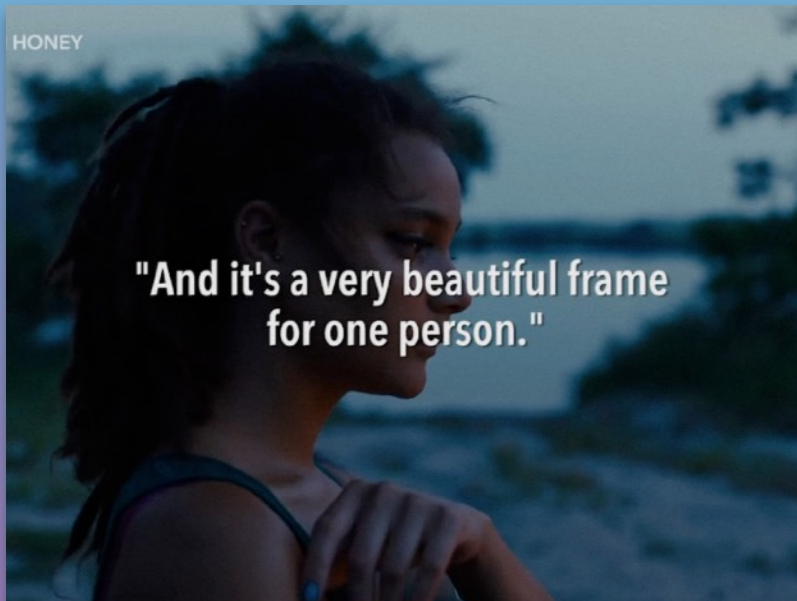
1. GET CLOSE TO THE CHARACTERS
2. AVOID WIDESCREEN DISTRACTIONS
3. LOOK THE CHARACTERS IN THE EYE

"My films are usually about one person and their experiences of the world."

"So I'm mainly following them around, filming them quite closely."

"And it's a very beautiful frame for one person."

"It frames them with a huge amount of respect."

-Andrea Arnold (ohj.)

4:3 2000-luvulla

Andrea Arnold: Fish tank, Wuthering heights, American honey

Gus van Sant: Elephant, Last days, Paranoid park

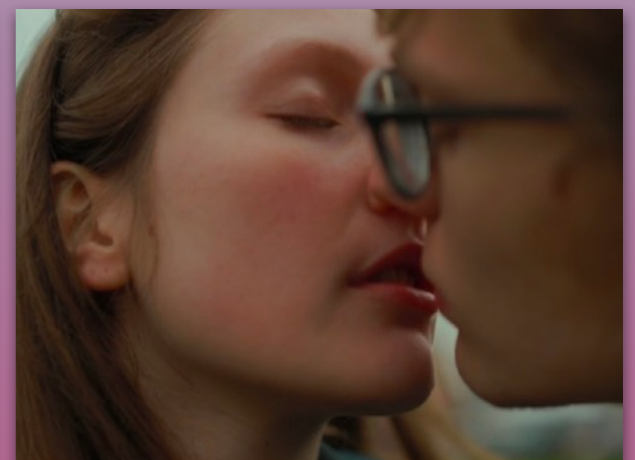
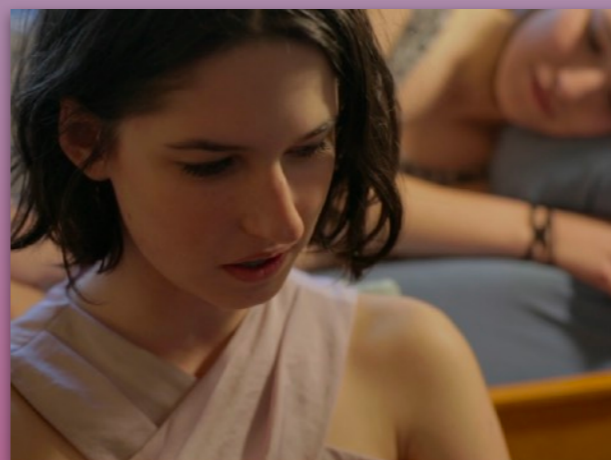
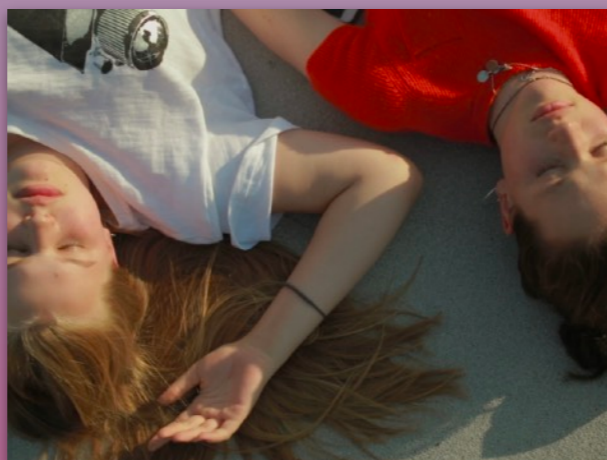
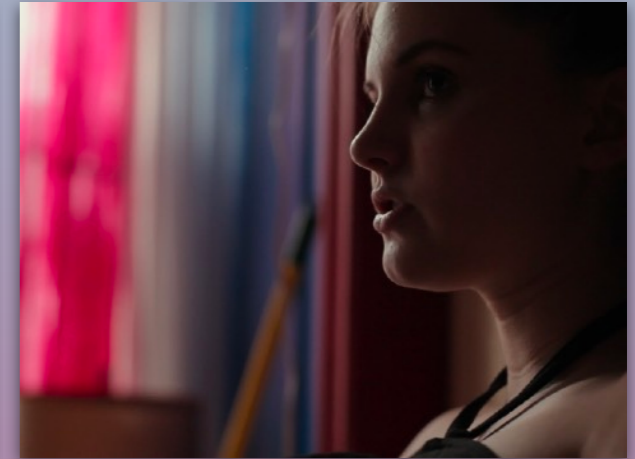
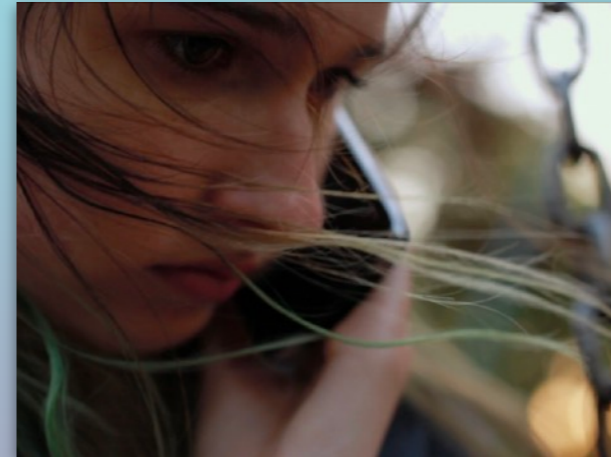
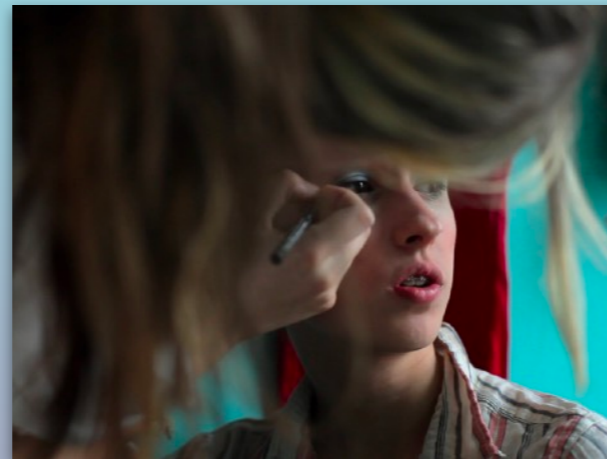
Xavier Dolan: Laurence anyways, Mommy (1:1!)

Kelly Reichardt: Meek's cutoff, First cow

Pawel Pawlikowski: Ida, Cold war

Lighthouse, The Artist, i'm thinking of ending things, Mid90s, A Ghost story, Son of Saul, First reformed, Jauja

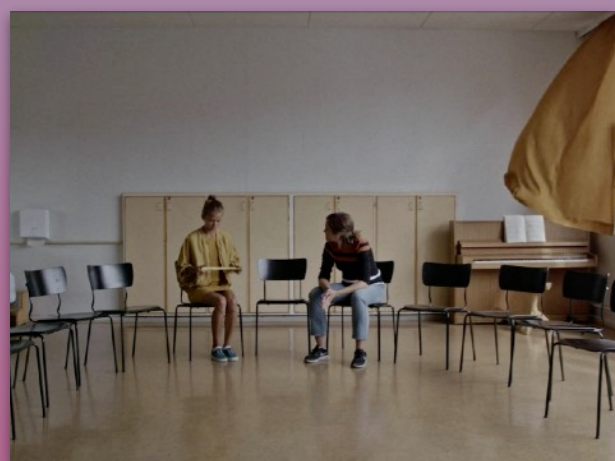
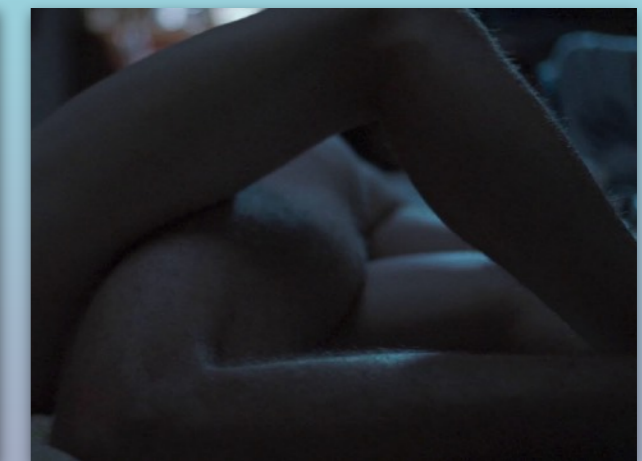
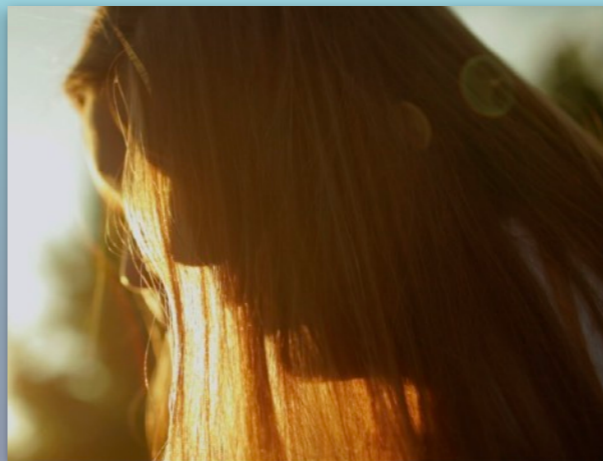
5.1 **Kompositio**
(I-taso, läheisyys)

5.2 Kompositio (II-taso, tarkkaileva etäisyys)

5.3 Kompositio (III-taso, ikonisuus)

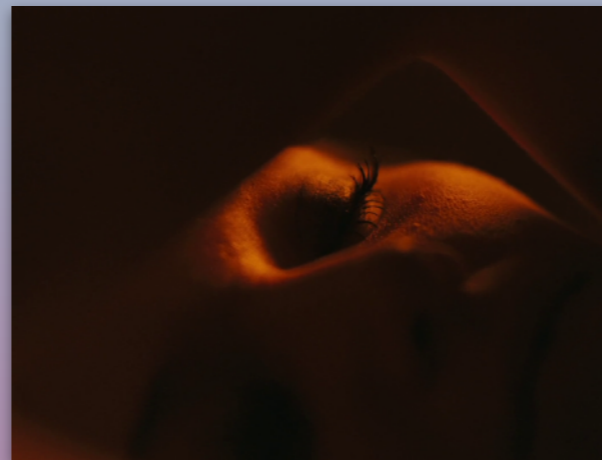
6.1 Valo

Realistinen ja motivoitu valaisu, minimalistisia ja selkeitä ratkaisuja. Päävalolla on selkeä, motivoitu suunta, Eii liian montaa valonlähdettä samanaikaisesti.

Talvella lyhyt ja heikko päivänvalo on kaiken pohjavireenä. Se on osa arkea, toistuu samana perjantaista toiseen. Pilvinen, viileä, matalapaineinen pehmeys puhkaistaan hetkellisesti keväästä muistuttavalla auringonpaisteella, uuden alun mahdollisuudella.

Jokainen perjantai etenee kohti iltaa ja keinovaloa. Se ilmentää tilan ja tilanteen luonnetta, markkeeraa kunkin päivän omanlaisekseen.

Elokuvan maailma kylpee myös sekavalossa. Heikko päivänvalo kaipaa tukea keinovalosta hämärissä sisätiloissa, ostoskeskuksessa mainokset ja smoothievitriini komppaavat toisiaan, jne.

6.2 Valo

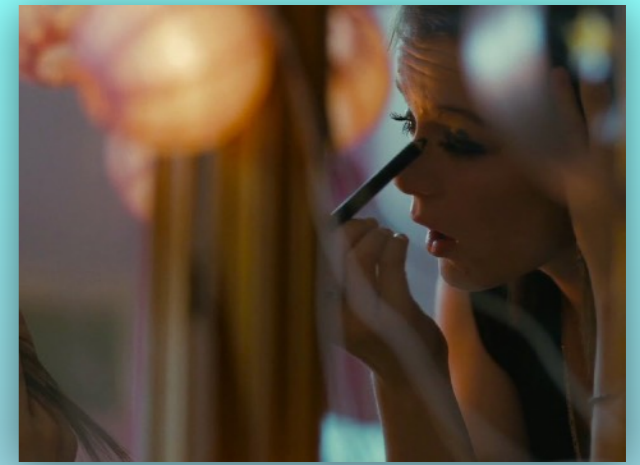

Päivänvalo:
aamupäivä,
päivä

6.3 Valo

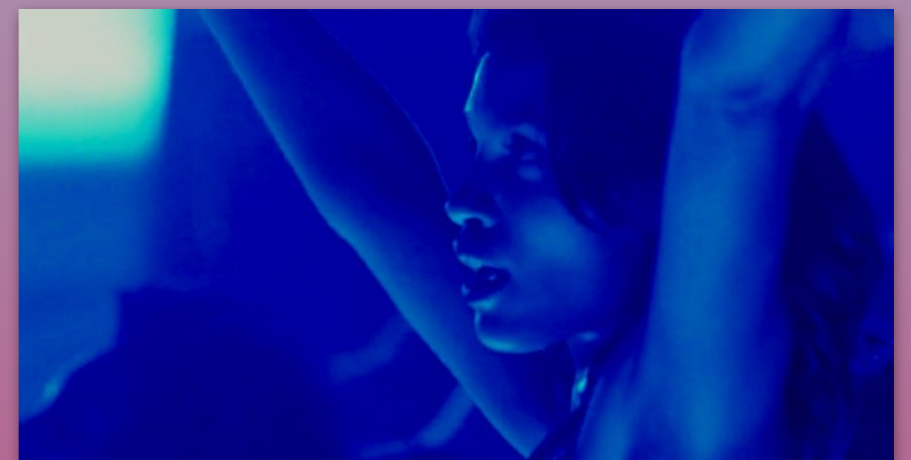
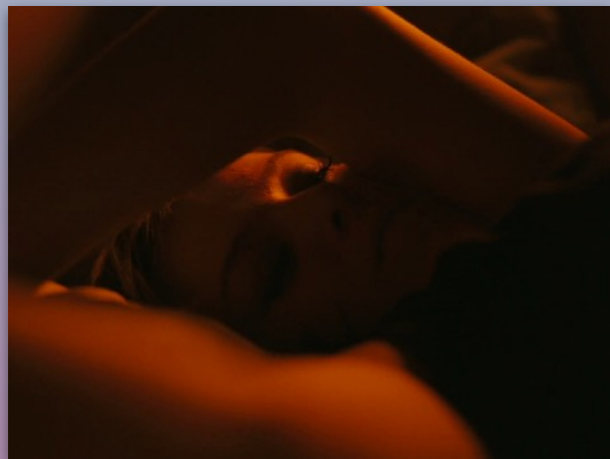
Iltaapäivä, hämärä: sekavallo

6.4 Valo

Ilta, yö: keinovalo, bileet

Ääripisteinä sekavalotilanteiden lievät värivirheet vs. täysi monokromaattisuus

6.5 Valo

Päivänvalo / script day

Aamu

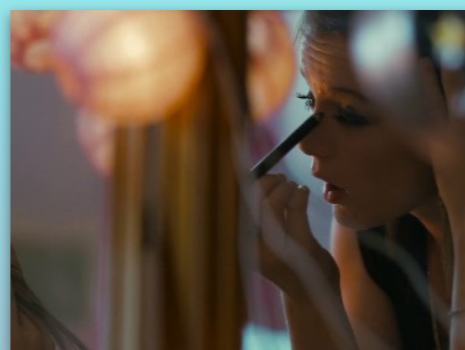
Päivä

Iltopäivä

“Tekohyssy”

Ilta/yö

PE1

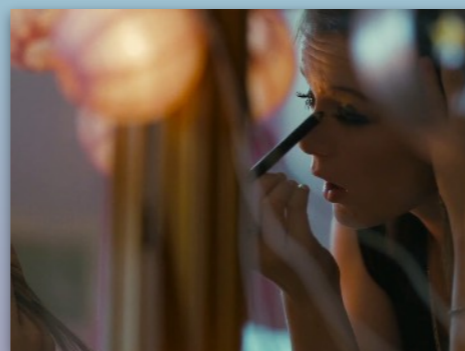

1-9

10-11

12-23

PE2

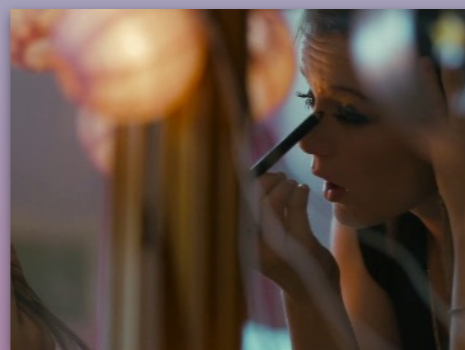
24-29

(28-29?) 30B-31

32-34 + 41

36-48

PE3

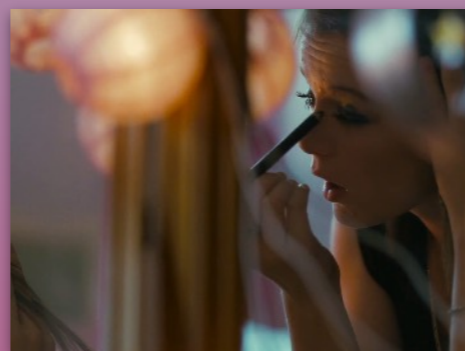

49-57

58-59

60-74

LA

75

76-87

(82-87?)

88-92B

7.1 Väri

Väripaletti kameran edessä

Kuvassa värikkäitä pintoja ja yksityiskohtia (henkilöt, rekvisiitta, yksityiskohdat) mutta tasapainossa neutraalimman, harmonisen ja orgaanisen pohjan (lavastuksen isot pinnat) kanssa.

Rajattu ja valikoitu väripaletti, mutta tarpeeksi variaatioita ja värikontrasteja. Vaikka jokin lokaatio tai sekvenssi olisi vahvasti väritynyt tiettyyn osaan palettia tarvitaan sille vastapainoksi pieniä rikkeitä ja raikastavia

Talvi kehyksenä ja pohjavireenä: arki, jonka päälle henkilöt ja heidän vapaa-aikansa kohottuu.

Ei neutraalia valkobilanssia, ei puhtaan valkoista valoa. Talven viileä valoa, keinovaloa, sekavalotilanteita. Värivirheellisiä prakteja, efektivaloja bileissä, liikkuvia mainoksia ostoskeskuksessa.

Vältellään puhdasta valkoista myös kameran edessä, lavastuksessa ja puvustuksessa. Jää erottuu tästä raikkaana poikkeuksena.

Saturaatio ja värierottelu neutraalimmista sävyistä (iho) on jo kameran edessä, kuvan sisällä, ei vain värimäärityssä.

7.2 Väri

Väripaletti kameran edessä

7.3 Väri

“Ei neutraalia valkobilanssia”
eli kuinka kamera ja värimääritys valitsevat värejä

Päivänvalo

Yläkuva:

alkuperäinen ruutukaappaus
(System crasher)

Varsin neutraali valkobilanssi,
puhdas valkoinen

Alakuva:

Oma photarointi kohti
Perjantaita: valkoisen
viilennys, ihonsävyjen kevyt
lämmitys

Viileämpi, murretumpi,
harmonisempi

Vähäisempi yleissaturaatio,
mutta säilyttäen huomiovärin
asenteen

Keinovalo

Yläkuva:

alkuperäinen ruutukaappaus
(Tree of life)

Varsin neutraali
valkobilanssi, puhdas
valkoinen

Alakuva:

Oma photarointi kohti
Perjantaita

Monokromaattisuus ja
saturaatio vaihtelee
lokaation ja moodin mukaan

7.4 Väri (tungsten)

“Ei neutraalia valkobilanssia”

eli kuinka kamera ja värimääritys valitsevat värejä

1. Perjantai (Frida)

2. Perjantai (Sipi)

3. Perjantai (Samuli)

7.5 Väri (1. perjantai)

“Ei neutraalia valkobilanssia”

eli kuinka kamera ja värimääritys valitsevat värejä

Fridan koti

Fridan kylpyhuone

Moottoritie

7.6 Väri (2. perjantai)

“Ei neutraalia valkobilanssia”

eli kuinka kamera ja värimääritys valitsevat värejä

Sipi (INT)

Riihimäki

Moottoritie

7.7 Väri (3. perjantai)

“Ei neutraalia valkobilanssia”

eli kuinka kamera ja värimääritys valitsevat värejä

Klubi

Samuli

Jarmo

